

اگر قرار بود از اتفاقات جام جهانی فیلم ساخته شود، سینمایی ترین لحظات کدام بود؟

سکانس برتر فوتبالی

مرتضی اخوان

فوتبال ورزش هیجان انگیزی است که هر مسابقه اش سرشار از سکانس های دیدنی و جذاب، حاصل ۹۰ دقیقه دویدن و جنگیدن است. هر مسابقه فوتبال، برای خودش داستانی است که قابلیت تبدیل شدن به یک فیلم سینمایی را دارد. داستان هایی که ستاره های فوتبال با خنده شان، گریه شان، خشونت و هنر و جنگیدن شان، هر بار به سینمایی ترین شکل ممکن، پیشکش چشم هایمان می کنند و غم و شادی و دلهره را به دلمان می ریزند. چیزی شبیه اشک های «حمید استیلی» در ژرژ لاند فرانسه که در بازی قرن (ایران – آمریکا) ثبت تاریخ شد یا حضور جادویی «گوئی گوچه» که درون دروازه آلبی سلسله در جام جهانی ۹۰ در مستطیل سبز ورزشگاه های سرزمین چکمه اتفاق افتاد. این روزها که جام جهانی ۲۰۱۸ روسیه، لحظه به لحظه در حال خلق این قاب ها و قصه های سینمایی و خاطره سازی برای علاقه مندان دنیای جذاب فوتبال است، می خواهیم سری بزنیم به داستان های سینمایی ادوار مختلف جام جهانی فوتبال. برای شمامی گویم اگر قرار بود بر اساس جام های جهانی ۱۹۸۶ تا ۲۰۱۴، هشت فیلم سینمایی ساخته شود، کدام لحظات و اتفاقات شکل گرفته در این هشت جام، دستمایه ساخت این هشت فیلم می شد؟ باهم، هشت لحظه از این لحظات را به انتخاب زندگی سلام مرور می کنیم.

جام جهانی

جام جهانی ۱۹۹۸ |تثانی مرموز قرن!
شب / خارجی / ورزشگاه استاد دو فرانس، سن-دنی
بازیگران: رونالدو نازاریو، زیدان و...

با گذشت ۲۰ دوره از جام جهانی فوتبال، ماجرای فینال جام جهانی ۱۹۹۸ میان فرانسه و برزیل، هنوز مرموزترین داستان تثنائی قرن است! داستانی که پایانی باز داشت و هنوز هم سر نوشت قصه مشخص نشده است. فینال جام جهانی ۹۸ برای برزیلی ها با سکانس های پُر ابهامی همراه بود. روز قبل از بازی، رونالدو، فوق ستاره دنیای فوتبال دچار تشنج می شود و کادر پزشکی ابتدائی گویند که اونمی تواند در مسابقه فینال بازی کند اما بعد از چند ساعت و به طرز مشکوکی حرف خود را پس می گیرند، رونالدو با حالتی غیر طبیعی، آن طور که تماشاچی در منزل هم می فهمد حالش مساعد نیست به میدان می رود و برزیل در آن دیدار بسیار کمتر از حد انتظار ظاهر می شود و فرانسه با قاب های ماندگار ضربات سر زیدان (دوبار) و بفل پای مطمئن پتی برزیل را سه بر صفر شکست می دهد. تعلیق غمبارترین شکست تاریخ فوتبال را برای مردم سرزمین فوتبال ثبت کند. هنوز قاب ماندگار اشک و یاس «کلوئیس آگوستا فراناندز»، پیرمرد ۵۶ ساله برزیلی در ذهن مان است. پیر مردی که با چشمان خودش تحقیر را دید. برزیل به آلمان باخت تا سانساریوی تحقیر «جو گوبونیتو» به دستان شاگردان «یواخیم لو» در ارتش ژرمن ها رقم بخورد. «آگوستا» چندی بعد بر اثر بیماری سرطان از دنیا رفت تا دیگر فرصت تماشای بازی های تیم ملی محبوبش، برزیل را این بار در خاک روسیه، در سرزمین تزارها نداشته باشد. شاید در آینده فیلم سازی پیدا شود تا از این داستان های مهیج دنیای فوتبال در جام های جهانی فیلم هایی خاطر انگیز بسازد. شاید اثری شبیه «فرار به سوی پیروزی» جان هیوستن. جام ۲۰۱۸ روسیه می تواند با بهره مندی از بهترین امکانات ویدئویی و تکنولوژی، سینمایی ترین جام تاریخ فوتبال باشد.

جام جهانی ۱۹۹۴ |داستان سر نوشت مشترک دو «اسکوبار»
روز / خارجی / ورزشگاه سیتروس بول
بازیگران: آندرس اسکوبار، پابلو اسکوبار و یک قاتل!

هیچکس فکرش را نمی کرد سر نوشت اسکوبار های کلمبیایی یک جور هایی به هم گره خورده باشد. «آندرس» پسر بچه بازیگوش که روزی در کوچه پس کوچه های «مدلین» کلمبیا مشق فوتبال می کرد، سال ها بعد و در ست یک سال بعد از کشته شدن بزرگترین تبهکار تاریخ کلمبیا، پابلو اسکوبار توسط پلیس این کشور، به ضرب گلوله یک دیوانه فوتبالی در کافه ای به قتل رسید! ماجرای سینمایی زندگی اسکوبار فوتبالی، وقتی تلخ تر می شود که سکانس فراموش نشدنی گل به خودی در جام جهانی ۱۹۹۴ مقابل آمریکا را دوباره ببینید. وقتی مدافع مفلوک کلمبیایی به اشتباه دروازه خودش ان از باز می کند، یک قمار باز کلمبیایی تمام زندگی اش را می باز د. اتفاقی که انگیزه کینه ای بزرگ می شود. کینه ای که آندرس جوان را در ۲۸ سالگی به کام مرگ ۱۲ با گلوله تنگ آن مرد می کشد و داستان دراماتیک و تراژیک در یکی از خاطر انگیزترین جام های جهانی تاریخ اتفاق می افتد.

جام جهانی ۲۰۱۰ |داستان آفریقایی یک جام
شب / خارجی / ورزشگاه ساکر سیتی
بازیگران: لوتیز سوآرس، آساموآزبان

نه تنها دور بین ها بلکه چشمان میلیون ها نفر در سراسر جهان خیره به ضربه کر نر غنایی هاست. کرنری که در دقیقه ۱۲۰ شکل گرفته. کرنر ارسال سال می شود و به دنبال اشتباه «موسلرا»، سنگربان اروگوئه در خروج از دروازه، ضربه بازیکنان غنادر آن شلوغی را «سوآرس» با دست از درون گل بیرون می کشد. صحنه ای که نه از چشم ژورنه مانوئل کاردینال داور پرتغالی مسابقه پنهان می ماند و نه از چشم میلیون ها هوادار تلویزیونی. پناالتی اعلام می شود و سوآرس اخراج. آقای خاص خط حمله اروگوئه، آرام آرام از زمین مسابقه بیرون می رود. دستانش را به سقف ورودی تونل رختکن می اندازد و چشم به پناالتی دارد که آساموآزبان برای تنها نماینده آفریقایی مانده در مرحله یک چهارم نهایی جام جهانی ۲۰۱۰ آفریقای جنوبی، می خواهد بزنند. پناالتی نواخته می شود اما این تیرک دروازه «پنجه آبی» هاست که مانع خوشبختی آفریقایی ها می شود. داستان آفریقایی جام جهانی ۲۰۱۰ با ووزلا و این صحنه تلخ تمام نمی شود و بعد از پیروزی اروگوئه در ضربات پناالتی، با حرکات زشت و تحریک کننده سوآرس ادامه پیدا می کند.

جام جهانی ۱۹۹۰ |داستان مردی که دوباره زنده شد
روز / خارجی / ورزشگاه ناتودلارا
بازیگران: روزه میلا، هیگوئیتا و شیر های رام نشدنی

داستان بازگشت پیر مرد، یکی از عجیب ترین داستان های سینمایی دنیای فوتبال است. وقتی آخرین فریم های جام جهانی ۱۹۸۲ در اسپانیا برای کامرونی ها تمام می شود و وقتی «روژه میلا» قهرمان داستان که هنوز به یک قهرمان بدل نشده، از تیم ملی خدا حافظی می کند، هیچ هوادار کامرونی حتی فکرش را هم نمی کند که روزی، جایی، ۸۰ سال بعد پیر مرد به مستطیل سبز باز گردد. آن هم در تورنمنت بزرگ جام جهانی. روزه میاید و با گام هایش، یکی از زیباترین سکانس های تاریخ جام جهانی را برای مردمان کشورش بازی کند. سکانس توپ ربایی از هیگوئیتای کلمبیایی مغرور و زدن گل برای کامرون در ناتودلارواقص های «میلا» در کنار پرچم کرنر. پیرمرد ۳۸ ساله در جام جهانی ۹۰ کامرون را تیک چهارم نهایی جام بالا برد تا تاریخ و فوتبال دوستان، اسم «شیر های رام نشدنی» را برای درام هیجان انگیز تیم ملی کامرون انتخاب کنند. داستان روزه میلا یکی از سینمایی ترین داستان های جام ۹۰ است که شاید روزی، جایی، کارگردانی آن را بسازد.

جام جهانی ۲۰۰۶ |داستان «ماتریکس»
شب / خارجی / ورزشگاه المپیک برلین
بازیگران: ماتراتزی، زیدان

سکانس پایانی فیلم «ماتراتزی – زیدان» یکی از به یاد ماندنی ترین ها برای هواداران دنیای فوتبال است. همان سکانسی که ضربه سر زیدان به سینه ماتراتزی را برای تصویر می کند. این پایان شروعی است بر داستانی سینمایی که در جام جهانی ۲۰۰۶ برای «مارکوماتراتزی» ۳۳ ساله اتفاق افتاد. مارکوی خشن در بازی دوم ایتالیا در دور گروهی به میدان آمد و خیلی سریع با مصدومیت نستای افسانه ای جای خود را در ترکیب فیکس کرد. او در دیدار پایانی دور گروهی، با گلش به جمهوری چک موجب صعود اول گروه ایتالیایی ها به دور بعد شد و در مسابقه فینال، یک نمایش تمام عیار داشت. نمایشی با تمام عناصر جذابیت های سینمایی. ماتراتزی یا همان «ماتریکس» ایتالیایی که در ابتدای جام جایی در ترکیب ایتالیایی ها نداشت در فینال مقابل فرانسه گل زد، پناالتی زد و از همه مهم تر پایان اسطوره (زیدان) را به تلخ ترین شکل ممکن رقم زد. هیچکس نشنید ماتراتزی به زیدان چه گفت که زیدان بر آشفته، با سرتوی شکم ماتراتزی رفت. ماتراتزی ضد قهرمان منفور سینمایی ترین لحظه جام جهانی ۲۰۰۶ بود که قهرمان داستان، «زی زو» اتمابه کرد و شبیه فیلم هایی که بدمن داستان، بالاخره به قهرمان محبوب زخم می زند، عمل کرد.

جام جهانی ۱۹۸۶ |داستان «دست خدا» و «گل قرن»
روز / خارجی / ورزشگاه آزتیکای مکزیکوسیتی
بازیگران: مارادونا، شیلتون، بن ناصر و تماشاگران مکزیکی

سکانسی ماندگار که دور بین را مسحور خود کرده است. دیه گوتوپ را برمی دارد. به تاخت یکی پس از دیگری بازیگران ارتش انگلیس را تار و مار می کند. به شیلتون افسانه ای می رسد. سنگربان جزیره نشینان که حالا پوچ تر از همیشه به نبرد با جادوگر بزرگ آمده است. پیتر هم به آنی مقهور قهرمان می شود. مارادونا «گل قرن» را به ثمر می رساند. گلی که هنوز هم خیلی ها آن را بهترین گل تاریخ می دانند. گلی با دریلینگ بی نظیر. اما این پایان داستان نیست. فریم بعدی جنگ فوتبالی آلبی سلسه ای ها با استعمارگران فالکلند به پرواز خلبان شان بر فراز دستان شیلتون برمی گردد. جایی که دور بین های تلویزیونی به وضوح خطای دست مارادونا را دیدند اما داور تونسسی بازی، علی بن ناصر آن را ندید. دستتی که تیر خلاص را به انگلیس ها زد. سکانس برتر تاریخ جام جهانی ۱۹۸۶ مکزیک، با شادی منحصر به فرد مکزیکی ها تمام می شود. شادی که بعدها به «موج مکزیکی» در دنیای فوتبال مشهور شد. یک دکوپاژ، بی نظیر از طبیعت فوتبال.

جام جهانی ۲۰۰۲ |داستان کثیف ترین جام جهانی تاریخ
روز / خارجی / ورزشگاه دائیونگ و گوانجو
بازیگران: تیم ملی کره جنوبی، داوران بازی با ایتالیا و اسپانیا

سناریوی فیلم جام جهانی کره و ژاپن دوبخش دارد. بخش ثالثیستی آن که مربوط به اتفاقاتی است که برای چشم بادامی های ژاپنی افتاد و بخش سورئالیستی که برای کره ای ها رقم خورد. اتفاقی که شبیه فیلم هایی است که تا سکانس پایانی در خواب می گذرد و دست آخر قهرمان اصلی داستان، از خواب بیدار شده و می بیند همه چیز یک رویا بوده است. با این تفاوت که ماجرای فوتبالی کره جنوبی در جام جهانی ۲۰۰۲ واقعیت بود و تا بد را دانهان باقی خواهد ماند. شاگردان گاس هیدینگ بعد از صعود خارج از تصور شان از مرحله گروهی و شکست لهستان و پرتقال و تنسای با آمریکا، در یک چهارم نهایی به ایتالیای پرستاره می خوردند و در دیداری پُر پر خور و جنجالی، داور بی رحم اکوادوری، «بیرون مورنو» چشم آبی های ایتالیایی را به وضوح از سیدن بهمر حله محروم می کند. کلوز آپ های فراموش نشدنی از خشم مال دینی همیشه آرام، تعجب تونی افسانه ای و گریه بوفون جوان، همه و همه به نوعی در بازی مرحله بعد مقابل اسپانیا هم با بازیگرانی دیگر رقم می خورد و کره در کمال تعجب به نیمه نهایی صعود می کند! چیزی فراتر از شگفتی. خیلی هامی گویند این کثیف ترین جام جهانی تاریخ بود. کره ای ها که قهرمانان کشور خودشان و ضد قهرمان برای جهان شده بودند در نیمه نهایی ورده بندی از خواب بیدار شدند و در هر دو بازی شکست خوردند تا تیم چهارم جهان شوند. داستان کره ای ها با نام «کثیف ترین جام جهانی» به اتمام رسید.